

# BESEF VAN GODS TEGENWOORDIGHEID

# Inhoud

Inleiding – Leren verkeren met God	7
Gesprekken	13
Brieven	33
Geestelijke leefregels	71
Leven met God	89
Keukengeheimen	97
Bronvermelding en bibliografie	109

# Inleiding

## *Leren verkeren met God*

Frère Laurent is tegenwoordig vooral bekend en geliefd in het Engels taalgebied, onder de naam **Brother Lawrence**. Telkens weer wordt in boeken en tijdschriften naar hem verwezen, als iemand die leerde verkeren met God, te midden van de dagelijkse drukte.

Voor de bekende Amerikaanse predikant Bill Hybels, bijvoorbeeld, heeft het boekje van Frère Laurent mede de weg gebaand naar een voortdurende en intieme omgang met God (zie Bibliografie).

Frère Laurent werd als Nicolas Herman geboren in het Franse plaatsje Héréménil (in de oostelijke landstreek Lorraine). Over zijn juiste geboortedatum bestaat enige verwarring. Sommige bronnen melden dat hij in 1608 geboren werd, andere in 1611 en weer andere in 1614.

Zijn ouders waren eenvoudige, diepgelovige mensen. Al vroeg kwam hij in dienst bij een kasteelheer. Maar zijn werk in het kasteel werd geen succes, omdat hij heel onhandig was.

Op achttienjarige leeftijd werd Nicolas soldaat en

vocht in de Dertigjarige Oorlog. Op zeker moment werd hij krijgsgevangen gemaakt en beschuldigd van spionage. Hij wist de vijand te overtuigen van zijn onschuld en mocht terugkeren naar zijn peloton. Kort daarna werd hij, in een schermutseling met Zweedse soldaten, bij het plaatsje Rambervilliers gewond aan een van zijn benen. Hij kon naar huis gaan – als oorlogsinvaliden.

Daarna diende hij enige tijd als huisknecht bij Gaspard II de Fieubet<sup>1</sup>. Volgens zijn eigen zeggen was dat evenmin een succes. Door zijn onhandigheid brak hij veel. Dus was ook dit niet de juiste betrekking voor hem.

Eén van zijn ooms was karmelieter monnik en moedigde hem aan tot zijn kloosterorde toe te treden. Nicolas nam deze mogelijkheid serieus in overweging, maar voordat hij de raad van zijn oom kon opvolgen, ontmoette hij een welgesteld man die alles had opgegeven om kluizenaar te worden; en Nicolas besloot hetzelfde te doen.

Maar het kluizenaarschap bracht hem slechts verwarring. Hij kwam tot de overtuiging dat hij moest toetreden tot een godsdienstige gemeenschap die hem zou helpen zijn geestelijk leven de

---

1. Deze De Fieubet wordt de “Schatbewaarder van de schatkist” genoemd, om hem te onderscheiden van anderen met dezelfde naam. De Fieubet werd geboren in 1577 en stierf te Parijs in 1647. De familie De Fieubet, die oorspronkelijk uit Toulouse kwam, bekleedde functies bij de rechterlijke macht. Zij stond bekend als deugdzaam; en de liefde voor de armen ging over van vader op zoon.

nodige vastigheid te geven. Hij ging naar Parijs om zich aan te melden bij het klooster van de Onge-schoeide Karmelieten. Hij werd toegelaten en kreeg de naam Laurent de la Résurrection (Laurentius van de Verrijzenis). Twee jaar later, in 1642, legde hij zijn kloostergeloften af.

Zijn overste stelde hem te werk in de keuken, waar hij vele jaren diende. Na verloop van tijd kreeg hij last van jicht in een van zijn benen. Die kwaal werd gaandeweg zo pijnlijk, dat hij zich slechts strompelend kon voortbewegen. Daarom werd hij overgeplaatst naar de schoenmakerij, waar hij zijn werk zittend kon doen. Ook deze taak vervulde hij met blijmoedigheid.

Frère Laurent stierf in het klooster op 12 februari 1691, na een pijnlijke ziekte, zonder klagen en in grote vrede.

Hij was altijd een onhandige man geweest en hij had slechts eenvoudig werk gedaan. En toch heeft hij een diepgaande invloed op vele generaties gehad, tot op de huidige dag. In het bijzonder onder protestanten in het Engels taalgebied is zijn boekje een begrip, ook al omdat slechts hier en daar te merken is dat we te maken hebben met een rooms-katholieke broeder. Hieruit blijkt de diepe verwantschap tussen allen die een levend geloof in Jezus Christus hebben – die de Zoon van God is – ongeacht kerkelijke achtergrond. Er is in de hele christelijke literatuur wellicht geen geschrift dat zo mooi en eenvoudig

onder woorden brengt hoe goed het is te leven in Gods tegenwoordigheid.

Frère Laurent heeft weinig geschreven en het meeste daarvan heeft hij vernietigd, omdat hij het van geen belang achtte. Een priester, abbé Joseph de Beaufort, bewaarde zijn brieven en aantekeningen en noteerde wat hij zich direct na afloop van de gesprekken met deze broeder herinnerde.

De Beaufort schreef dat Laurent niet streng was, maar eerder vriendelijk, vertrouwenwekkend en toeschietelijk. Onder een ruw uiterlijk lagen een vrijheid en een inzicht die men niet zou verwachten bij een eenvoudige lekenbroeder. Hij bleek heel slim te zijn in het vinden van manieren en gelegenheden om de naastenliefde gestalte te geven. Hij stond altijd met raad en daad klaar.

Opvallend was Laurent's vastberadenheid, die elders onbevreesdheid zou worden genoemd. Hij verbaasde zich nergens over en was nergens bang voor. Door zijn hoge achting voor God zag hij God zoals Hij is: de rechtvaardige soeverein en de oneindig goede. Hij wist dat hij volledig op Hem kon vertrouwen.

Toen hij eens een gevaarlijke reis maakte, zei hij tegen een vriend, die hem ernaar vroeg, dat hij niet bang was voor de dood, de hel of het oordeel van God, evenmin voor de duivel. Een andere reisgenoot vroeg of hij wel beseftte hoe vreselijk het is te vallen in de handen van de levende God. "Jawel,"

antwoordde hij, “maar er niets beters dan je over te geven aan God.”

Opmerkelijk is dat hij het lijden verwelkomde, om ook daarin God te verheerlijken. Hij wist het lijden blijkbaar een plaats te geven in zijn leven.

Frère Laurent is wel eens een mysticus genoemd, omdat hij de directe omgang met God zoekt. Maar hij was onbekend met trances, visioenen en dergelijke manifestaties, die vaak tot de mystiek gerekend worden. Als hij al extase kende, dan was die niets anders dan de bijbelse “vreugde des Heren”. Laurent is nergens te betrappen op zweverigheid. Zijn geestelijk leven was doordrenkt van kalmte, gezond verstand en geloof.

Van het weinige dat hij las, stonden de evangeliën bovenaan. In de woorden van Jezus Christus vond hij het eenvoudigst en het zuiverst weergegeven wat zijn geloof kon voeden. Ook met de Psalmen was hij vertrouwd.

Laurent maakte ernst met Jezus' gebod: “Blijft in Mij, gelijk Ik in u”. Het “blijven in Christus” is een oefening in geloof – het levend houden van het besef dat God alle woorden hoort, alle gedachten kent en alle daden beoordeelt.

Hij ging uit van de waarheid dat Christus door het geloof woning in ons heeft gemaakt, als een “schat in aarden vaten”, als een “fontein van water dat springt ten eeuwigen leven”. Hij legde zich erop toe ononderbroken met God te verkeren, zich altijd bewust

te zijn van Gods tegenwoordigheid. Laurent was een radicale aanbidder van God, zonder een spoor van triomfalisme. Hij legde zijn zonden tussen hem en God, om zijn nietswaardigheid te beklemtonen, maar hij vertrouwde op de verlossing door het bloed van Jezus Christus.

Hij bracht in praktijk wat wij vaak onmogelijk achten: “Verblijdt u te allen tijde; bidt zonder ophouden” (1 Tessalonicenzen 5:16, 17). Zijn aandacht was voortdurend gericht op de de Heer (Hebreeën 12:3), waardoor hij niet door “matheid van ziel” verslapte.

Als we Frère Laurent ergens zouden moeten plaatsen, dan is het wel in het gezelschap van Thomas à Kempis – schrijver van het boekje “De Navolging van Christus” – ook een katholiek die vooral onder protestanten veel waardering vindt.

### *De uitgever*

---

De hierna volgende vertaling is gemaakt door J.B.M. Laudy en overgenomen met toestemming van Uitgeverij Carmelitana, Gent, België – hier en daar aangepast aan het Noordnederlands spraakgebruik. Overigens is de sfeer van het oude Frans bewaard gebleven, o.a. de veelvuldige wisseling tussen de aantonnende en de aanvoegende wijs, vooral in de weergave van de gesprekken.



# Gesprekken

*Abbé de Beaufort geeft in zijn boek over Frère Laurent de inhoud weer van gesprekken die zij samen voerden, over een periode van vijftien maanden. Ze laten ons een levend portret van Frère Laurent na. Het is tevens een getuigenis van de levensechtheid van Laurents spiritualiteit.*

## EERSTE GESPREK

3 augustus 1666

Voor de eerste maal heb ik Frère Laurent gesproken. Hij vertelde mij dat God hem een heel bijzondere genade had verleend bij zijn bekering, toen hij nog in de wereld was en achttien jaar oud. Op een winterdag stond hij te kijken naar een boom die al zijn bladeren kwijt was. Hij dacht erover na dat een poosje later die bladeren opnieuw te voorschijn zouden komen, daarna de bloesems en dan de vruchten. Hij kreeg daardoor een diep inzicht in de Voorzienigheid en de macht van God, dat zijn ziel altijd was bijgebleven. Dat inzicht maakte hem helemaal los van de wereld en boezemde hem zoveel liefde in voor God, dat hij niet kon zeggen of die liefde gegroeid was, sinds hij meer dan veertig jaar geleden deze genade had gekregen.

Hij was huisknecht geweest bij Monsieur de Fieubet, en hij was heel onhandig, want hij brak van alles. Hij had gevraagd in het klooster te mogen intreden, want hij verwachtte dat ze hem daar het leven flink lastig zouden maken wegens zijn onbeholpenheid en zijn fouten, en daarmee wilde hij zijn leven en al zijn levensgeluk opofferen aan God. Maar God, zo zei hij, had hem bedrogen laten uitkomen, want dat leven had hem alleen maar voldoening gegeven. Daarom had hij vaak tegen God gezegd: “U hebt mij beetgenomen.”

Hij zei dat wij ons in Gods tegenwoordigheid

moesten stellen door ons voortdurend met Hem te onderhouden. Het was zijns inziens iets heel beschamends dat gesprek met God te onderbreken om zich met beuzelarijen bezig te gaan houden. Hij vond dat wij onze ziel moesten voeden door een hoge opvatting over God te koesteren. Wij zouden daarin een groot genoegen vinden om bij God te zijn.

Wij moeten ons geloof, zo zei hij, levendig maken. Hij vond het maar een droevige zaak dat wij zo weinig geloof hadden. In plaats van het geloof als uitgangspunt en gedragspatroon te nemen, hielden de mensen zich bezig met kleine devoties die elke dag veranderden. Maar de weg van het geloof was de geest van de kerk, en die weg achtte hij toereikend om tot een hoge volmaaktheid te komen.

Hij was van mening dat wij onszelf helemaal en in een volkomen overgave aan God moesten geven, zowel wat de tijdelijke dingen betrof als in geestelijk opzicht. Wij moesten onze voldoening vinden in het volbrengen van Zijn wil. Of dat ons nu in de narigheden bracht of vertroosting schonk, het was allemaal van evenveel waarde voor degene die zich echt aan Hem had toevertrouwd. Wij moesten trouw blijven in de toestanden van dorheid waarmee God onze liefde voor Hem op de proef stelt. Daarmee volbrengen wij juist waardevolle daden van berusting en overgave. Een enkele daarvan doet ons vaak al flinke vorderingen maken.

Wanneer hij hoorde spreken over narigheden en zonden, dan was hij, in plaats van zich daarover te